

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 827/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Bauer s. r. o., Dénešova 19, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Richard Bauer, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T 106/2012 a jeho uznesením č. k. 8 T 106/2012-691 z 23. augusta 2016 vo výroku č. 1 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta

porušenie svojho základného práva na nedotknuteľnosť osoby a základného práva na ochranu pred ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 16 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti a základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie veci verejne, v jej prítomnosti s možnosťou vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa ktorého nikoho nemožno podrobovať ponižujúcemu zaobchádzaniu, práva na to, aby vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, a práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T 106/2012 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a jeho uznesením č. k. 8 T 106/2012-691 z 23. augusta 2016 vo výroku č. 1 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 8 T 106/2012-613 z 11. augusta 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola sťažovateľka spolu s obžalovaným [REDAKOVANÉ] uznaná za vinnú zo spáchania prečinu podvodu v spolupáchateľstve podľa § 20 a § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona, za čo jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov, výkon ktorého jej bol podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmiennečne odložený a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona jej bola určená skúšobná doba v trvaní pätnásť mesiacov.

Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 7 To 5/2016-687 z 30. júna 2016 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) podľa § 321 ods. 1 písm. b) a c) a ods. 3 Trestného poriadku rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil a podľa § 322 ods. 1 Trestného

poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Okresný súd po vrátení veci napadnutým uznesením vo výroku č. 1 rozhodol, že podľa § 148 ods. 2 Trestného poriadku prikazuje vyšetriť duševný stav sťažovateľky, a vo výroku č. 2 rozhodol, že podľa § 142 ods. 1 Trestného poriadku príberá do konania znalkyňu z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie, zapísanú v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov vedenom na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky, [REDACTED] [REDACTED].

Sťažovateľka uvádza, že napadnuté uznesenie okresného súdu jej bolo doručené 5. septembra 2016 a že proti napadnutému uzneseniu vo výroku č. 2 podala sťažnosť, o ktorej dosiaľ nebolo rozhodnuté.

Sťažovateľka namieta, že vyšetrenie jej duševného stavu ako obvinenej v trestnom konaní možno vykonať zákonným spôsobom len vtedy, „*ak sú na základe výsledkov dokazovania pochybnosti o plnej pričetnosti obvinenej. Súčasne musia byť splnené všetky zákonné podmienky a predpoklady pre takýto závažný zásah do práv sťažovateľky, ako obvinenej a rozhodnutie vydať príkaz nie je ponechané na ľubovôli príslušného súdu.*“.

Sťažovateľka uvádza, že v odôvodnení napadnutého uznesenia je uvedené: „... Tunajší súd rozsudkom sp.zn. 8T 106/2012 zo dňa 11.8.2015 uznal obžalovanú vinnou zo spáchania prečinu podvodu v spolupáchateľstve podľa §20, 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona. Krajský súd v Košiciach uznesením sp.zn. 7To 5/2016 zo dňa 30.6.2016 zrušil rozsudok prvostupňového súdu a podľa §322 ods. 1 Tr. por. mu vrátil vec na nové prejednanie a uložil mu, aby vzhľadom na správy, ktoré sa týkajú zhoršeného zdravotného stavu a liečby obžalovanej na psychiatrii, v dôsledku čoho sa ani nemohla zúčastniť verejného zasadnutia, doplnil dokazovanie príbratím znalca z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria za účelom vyšetrenia duševného stavu obžalovanej so zameraním na zistenie pričetnosti obžalovanej v čase spáchania skutku, t.j. na úroveň jej

rozpoznávacích a ovládacích schopností ku stíhanému konaniu a teda následne aj na trestnú zodpovednosť za jej konanie...

... Tieto skutočnosti zakladajú dôvod na skúmanie duševného stavu obžalovanej, aby sa posúdila otázka jej pričetnosti v čase spáchania skutku, čo je základná otázka trestnoprávnej zodpovednosti, preto do konania bola pribratá v zmysle ust. §142 ods. 1 Tr. poriadku znalkyňa z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria.“

Sťažovateľka namieta, že v napadnutom uznesení nie je vôbec uvedené, aké konkrétne skutočnosti zakladajú dôvod na vyšetrenie jej duševného stavu. Napadnuté uznesenie vo výroku č. 1 nie je vôbec odôvodnené, a preto je v hrubom rozpore s jej označeným právami. Podľa sťažovateľky ak skutočnosťami zakladajúcimi dôvod na skúmanie jej duševného stavu majú byť skutočnosti, že sa dvakrát z dôvodu zlého psychického stavu nemohla dostaviť na dve verejné zasadnutia o odvolaní, pričom bolo nezákonne rozhodnuté na neverejnom zasadnutí rozhodnutím krajského súdu so závermi o nutnosti skúmať jej duševný stav, pre takéto závery niet akéhokoľvek podkladu, sú svojvoľné, arbitrárne, zmätočné, nezrozumiteľné a úplne nezákonné v rozpore so všetkými označenými právami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta.

Sťažovateľka poukazuje na to, že pre vyšetrenie duševného stavu obvineného musia byť splnené materiálne a formálne podmienky. Materiálne podmienky sú určované *„kvalitou a výsledkami určitého úseku dokazovania, z ktorého boli získané dôkazy odôvodňujúce objasnenie skutočnosti obzvlášť zložitej a podstatnej pre posúdenie trestnej zodpovednosti obvinenej za konkrétny trestný čin“*. Po poukázaní na príklady, ktoré by zakladali naplnenie materiálnych podmienok, sťažovateľka zastáva názor, že v jej prípade materiálne podmienky neexistujú. Vo vzťahu k formálnym podmienkam sťažovateľka uvádza, že tieto sú upravené v § 33, § 142 ods. 1 tretej vete a § 148 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Sťažovateľka zastáva názor, že *„prihliadať k správaniu a počínaniu sťažovateľky v odvolacom konaní, z neho odvodzovať potrebu skúmať jej duševný stav, ako obvinenej, a to viac ako desať rokov po spáchaní skutku, bez akéhokoľvek zákonného zdôvodnenia, za porušenia jej práva vyjadriť sa pred vydaním príkazu namietaným uznesením jeho výrokom č. 1 k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 38 ods. 2*

listiny, je nezákonné, účelové, svojvoľné a arbitrárne“. Podľa sťažovateľky jej správanie v čase spáchania skutku ani bezprostredne po ňom nevzbudzovalo potrebu skúmania jej duševného stavu vo vzťahu k stíhanému trestnému činu z dôvodu, že sa mala dvakrát ospravedlniť z účasti na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní s odvolaním sa na jej zlý psychický stav (táto skutočnosť nemôže zakladať dôvod na vyšetrenie jej duševného stavu). Namíeta, že z výsledkov dokazovania nevyplýva, že by existovali pochybnosti o jej pričítanosti v čase spáchania skutku. Podľa názoru sťažovateľky je nereálne, prinajmenšom veľmi ťažké, z pozorovania jej súčasného duševného stavu posudzovať jej duševný stav v minulosti, teda v dobe spáchania predmetného trestného činu. Je teda toho názoru, že neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by odôvodňovala vyšetrenie jej duševného stavu, a preto sa domnieva, že nariadenie vyšetrenia jej duševného stavu napadnutým uznesením okresného súdu bolo účelové, svojvoľné, arbitrárne a nezákonne.

Podľa sťažovateľky si mal okresný súd predtým, ako nariadil vyšetrenie jej duševného stavu, zabezpečiť jej zdravotnú dokumentáciu, prípadne aspoň písomné stanovisko ošetrojúceho lekára a malo jej byť umožnené vyjadriť sa k takto zabezpečeným dôkazom; k uvedenému však vôbec nedošlo, a preto aj týmto došlo podľa jej tvrdenia k porušeniu ňou v sťažnosti označených práv.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že nezákonným postupom samosudcu okresného súdu pri vydaní príkazu na vyšetrenie jej duševného stavu utrpela nenapraviteľnú psychickú traumu, pretože jej okolie ju teraz vníma ako duševne postihnutú osobu vzhľadom na vyšetrenia, ktorým sa bude musieť pri vyšetrení duševného stavu prípadne podrobiť. Narušili sa negatívnym spôsobom vzťahy v jej rodine aj v okolí. Napadnuté uznesenie jej bolo doručované na adresu trvalého pobytu, kde býva aj jej matka a otec, preto uvedená skutočnosť sa rozoberala v rodine. Sťažovateľka preto zastáva názor, že napadnutým uznesením okresného súdu vo výroku č. 1 bolo nezákonne zasiahnuté do jej základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj do práv zaručených v čl. 3 a čl. 8 dohovoru.

K porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny došlo tým, že sa nemala možnosť vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom skôr, ako okresný súd vydal napadnuté uznesenie.

Porušenie práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru spočíva podľa sťažovateľky v tom, že jej nebol daný primeraný čas a možnosť pripraviť si obhajobu pred vydaním napadnutého uznesenia, resp. namietať zákonnosť tohto napadnutého uznesenia.

Sťažovateľka žiada priznať primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 € z dôvodu, že okresný súd svojím nezákonným a protiústavným postupom a rozhodnutím zasiahol do jej základných práv a slobôd a vystavil ju pocitom nespravodlivosti, právnej neistoty, bezmocnosti, bezprávia. Namieta, že v priamej súvislosti s nezákonným nariadením vyšetrenia duševného stavu jej vznikla a sústavne vzniká nemajetková ujma spočívajúca najmä *„v pocitoch totálnej neistoty a bezmocnosti z nezákonne nariadeného vyšetrenia duševného stavu bez podkladu v už vykonanom dokazovaní“*.

Sťažovateľka tiež uvádza, že súhlasí tak ako aj jej právny zástupca s uverejnením jej mena a priezviska a obchodného mena právneho zástupcu sťažovateľky, ako aj mena a priezviska jej jediného advokáta a konateľa.

Sťažovateľka tiež žiada o odplatné vyhotovenie kompletnej fotokópie *„zožurnalizovaného a očíslovaného súdneho spisu vedeného v konaní pred ústavným súdom o tejto sťažnosti, a to do 15 dní od právoplatného skončenia konania o tejto sťažnosti“*.

Sťažovateľka sa tiež domáha, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu č. k. 8 T 106/2012-691 z 23. augusta 2016 vo výroku č. 1 do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a následne rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zaručené jej v ustanovení čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, zaručené jej v ustanovení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo zaručené jej v ustanovení čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 3 písm. b) a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 T/106/2012 a jeho výrokom č. 1 Uznesenia sp. zn. 8 T/106/2012-691 zo dňa 23. 08. 2016, porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky Uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 8 T/106/-691 zo dňa 23. 08. 2016 vo výroku č. 1 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. porušovať práva sťažovateľky zaručené jej v ustanovení čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľky zaručené jej v ustanovení čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo zaručené jej v ustanovení čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 3 písm. b) a v ustanovení čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky odkladá vykonateľnosť právoplatného Uznesenia Okresného súdu Košice II sp. zn. 8 T/106/2012-691 zo dňa 23. 08. 2016 vo výroku č. 1, a to do právoplatného rozhodnutia vo veci samej a ukladá Okresnému súdu Košice II povinnosť zdržať sa výkonu právoplatného Uznesenia Okresného súdu Košice II sp. zn. 8 T/106/2012-691 zo dňa 23. 08. 2016 vo výroku č. 1, a to do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ] finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- EUR (slovom päťtisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Košice II je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 363,79 EUR (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jej právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie Bauer s. r. o., Dénešova 19, 040 23 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo

slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a čl. 8 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením vo výroku č. 1, ktorým okresný súd prikázal podľa § 148 ods. 2 Trestného poriadku vyšetriť jej duševný stav. Porušenie označených práv odôvodňuje sťažovateľka najmä tým, že napadnuté uznesenie vo výroku č. 1 nie je vôbec odôvodnené. Podľa jej názoru v napadnutom konaní neexistovali žiadne skutočnosti odôvodňujúce potrebu nariadiť vyšetrovanie jej duševného stavu, navyše ak k nemu došlo po viac ako desiatich rokoch od spáchania predmetného skutku. Obdobne ani jej správanie v čase spáchania skutku ani bezprostredne po ňom nevzbudzovalo potrebu skúmania jej duševného stavu vo vzťahu k stíhanému trestnému činu. Napadnuté uznesenie okresného súdu preto považuje za nezákonné, účelové, svojvoľné a arbitrárne.

Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti, rešpektujúc svoje ústavné postavenie, vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 148 ods. 2 Trestného poriadku prikázal vyšetriť duševný stav sťažovateľky. Okresný súd k nariadeniu vyšetrenia duševného stavu sťažovateľky pristúpil na základe pokynu, ktorý mu uložil krajský súd vo svojom uznesení č. k. 7 To 5/2016-687 z 30. júna 2016, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd považoval za potrebné vyšetriť duševný stav sťažovateľky z dôvodu, že sa nezúčastňovala verejných zasadnutí, pričom svoju neúčasť žiadnym spôsobom neospravedlnila. Krajský súd následne z lekárskeho správy zistil, že sťažovateľka má zhoršený zdravotný stav a bola liečená na psychiatrii, v dôsledku čoho nebola schopná zúčastniť sa verejných zasadnutí, vzhľadom na to krajský súd dospel k záveru, že bude potrebné, aby okresný súd skúmal, či tento zdravotný stav obžalovanej nemá vplyv na jej príčetnosť a následne aj na jej trestnú zodpovednosť. Okresný súd následne tento pokyn krajského súdu premietol aj do odôvodnenia svojho napadnutého uznesenia.

Podľa § 327 ods. 1 Trestného poriadku súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd pri vydávaní napadnutého uznesenia vo výroku č. 1 postupoval v súlade s Trestným poriadkom.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľky, že napadnuté uznesenie vo výroku č. 1 nie je odôvodnené, ústavný súd poukazuje na to, že rozsah odôvodnenia uznesení sa vždy spravuje povahou veci a charakterom, resp. významom uznesenia. Spravidla uznesenia, ktoré upravujú len procesný postup pri vykonávaní dôkazov alebo ktorými sa pripravuje súdne konanie, treba odôvodniť len stručne, ak odôvodnenie zákon vôbec vyžaduje.

V tomto prípade okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil stručne, no stále ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom jeho uznesenie nevykazuje znaky arbitrárnosti či účelovosti, a preto ústavný súd nevidí dôvod, aby doň zasahoval.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta aj to, že sa nemala možnosť vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom skôr, ako okresný súd vydal napadnuté uznesenie, a tiež, že jej nebol daný primeraný čas a možnosť pripraviť si obhajobu pred vydaním napadnutého uznesenia, resp. namietat' zákonnosť tohto napadnutého uznesenia, čím malo dôjsť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru.

Ústavný súd poukazuje na to, že napadnuté konanie okresného súdu dosiaľ nie je právoplatne skončené. V nadväznosti na to zdôrazňuje, že nie je iba jeho povinnosťou zabezpečovať ochranu základných práv a slobôd, ale že túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti. Trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu základných práv a slobôd môžu zo strany orgánov uplatňujúcich svoje kompetencie v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 121/09).

Vzhľadom na štádium konania, v ktorom sa predmetná trestná vec nachádza, Trestný poriadok sťažovateľke ako obžalovanej v rámci uplatnenia práva na obhajobu poskytuje ešte dostatok procesných práv, prostredníctvom ktorých môže právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv podľa ústavy, listiny a práv podľa dohovoru, ku ktorému malo dôjsť doterajším postupom okresného súdu v jej trestnej veci, ako aj spochybniť zákonnosť získaného dôkazného materiálu, a to či už na hlavnom pojednávaní, prípadne neskôr využitím riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov v trestnom konaní.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľke nič nebráni, aby v budúcnosti napadla sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj konečné rozhodnutie, ktoré bude v jej právnej veci vydané, t. j. rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktoré jej zákon na ochranu jej práv účinne poskytuje, ak dospeje k záveru, že v dôsledku tohto rozhodnutia boli porušené jej ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantované práva alebo slobody. Najskôr teda musí prebehnúť celé konanie až do štádia meritórneho právoplatného rozhodnutia všeobecných súdov a až potom sa sťažovateľke naskytné možnosť na eventuálne podanie sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd už vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou konania pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky v tejto časti bola podaná predčasne, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práv podľa v čl. 3 a čl. 8 dohovoru tým, že napadnuté uznesenie okresného súdu jej bolo doručené na adresu trvalého pobytu, kde bývajú aj jej rodičia, a podľa nej sa uvedená skutočnosť mala rozoberať aj v rodine, a že vydaním príkazu na vyšetrovanie jej duševného stavu utrpela nenapraviteľnú psychickú traumu, pretože jej okolie ju teraz vníma ako duševne postihnutú osobu vzhľadom na vyšetrovanie, ktorým sa bude musieť pri vyšetrovaní duševného stavu podrobiť.

Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, v súlade s ktorým ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani

v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmysel a účel princípu subsidiarity je založený na tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity zahŕňa okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Sťažovateľka podľa názoru ústavného súdu namieta porušenie práv, ktorých ochrany sa môže domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd už vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou konania pred všeobecnými súdmi. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľa až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené sťažnosť odmietol v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2016